

29.11.2017

Ärende/22

§ 426

Den av ledamoten Veronika Honkasalo väckta motionen om förbättrande av situationen för papperslösa

HEL 2017-003881 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Veronika Honkasalo väckta motionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningsklämmor:

1. Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av motionssvaret att fakta- och jämförelsematerialet insamlat av den i maj 2017 tillsatta arbetsgrupp som i stor omfattning granskat de papperslösas frågor och som får sitt arbete färdigt i december, likaså arbetsgruppens åtgärdsförslag, föreläggs stadsfullmäktige och att det samtidigt bedöms hur de står i relation till det nu godkända motionssvaret och det åtgärdsprogram som utarbetas på basis av detta. (Pilvi Torsti)
2. Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av detta förslag att det då servicen ökas utreds om det går att regelbundet rapportera till social- och hälsovårdsnämnden hur serviceanvändningen och -kostnaderna har utvecklats. (Matti Parpala)

Behandling

Under diskussionen föreslog ledamoten Jussi Halla-aho understödd av ledamoten Mika Raatikainen att stadsfullmäktige skulle återremittera ärendet till stadsstyrelsen för ny beredning på följande grunder:

Stadsstyrelsen bör göra en omfattande bedömning av de konsekvenser och kostnader som en utvidgad service kan leda till och i sin bedömning också beakta hälsovårdsbehovet hos befolkningen i grannländerna med låg inkomstnivå och hur detta eventuellt påverkar efterfrågan på Helsingfors stads tjänster.

Stadsstyrelsen bör säkerställa att Helsingfors inte gör sådana framställningar som är ägnade att öka olaglig vistelse i landet och som strider mot de av staten föreslagna målen som hänför sig till minskning av den olagliga vistelsen i landet. Social- och hälsovårdsministeriets anvisningar till kommunerna om social- och hälsovårdstjänster för dem som vistas olagligt i landet är ett dokument med vägledning och rekommenda-

tioner och skulle vara motstridigt mot den utvidgning av servicen som ny föreslås. Detta är inte ändamålsenligt.

Stadsfullmäktige påminner stadsstyrelsen om jämlikheten. De som vistas olagligt i landet får inte ha bättre service än Helsingfors stads invånare. Stadens invånare måste årligen betala klientavgifter för social- och hälsovården och avgifter för läkemedelsutgifter tills avgiftstaket nås. Den modell som nu föreslås skulle försätta stadsborna i en ojämlig ställning bl.a. med avseende på klientavgifterna, vilket inte är hållbart och inte uppfyller grundlagens krav på jämlikhet.

10 omröstningen

Fortsatt behandling av ärendet JA, återremiss NEJ

JA-förslag: Fortsättning

NEJ-förslag: Stadsfullmäktige beslutar återremittera ärendet till stadsstyrelsen för ny beredning utgående från att stadsstyrelsen ska invänta framställningarna från den arbetsgrupp som samordnar asylsökandes och papperslösa personers servicebehov och som inledde sitt arbete 14.9.2017. Stadsstyrelsen bör göra en omfattande bedömning av de konsekvenser och kostnader som en utvidgad service kan leda till och i sin bedömning också beakta hälsovårdsbehovet hos befolkningen i grannländerna med låg inkomstnivå och hur detta eventuellt påverkar efterfrågan på Helsingfors stads tjänster. Stadsstyrelsen bör säkerställa att Helsingfors inte gör sådana framställningar som är ägnade att öka olaglig vistelse i landet och som strider mot de av staten föreslagna målen som hänför sig till minskning av den olagliga vistelsen i landet. Social- och hälsovårdsministeriets anvisningar till kommunerna om social- och hälsovårdstjänster för dem som vistas olagligt i landet är ett dokument med vägledning och rekommendationer och skulle vara motstridigt mot den utvidgning av servicen som ny föreslås. Detta är inte ändamålsenligt. Stadsfullmäktige påminner stadsstyrelsen om jämlikheten. De som vistas olagligt i landet får inte ha bättre service än Helsingfors stads invånare. Stadens invånare måste årligen betala klientavgifter för social- och hälsovården och avgifter för läkemedelsutgifter tills avgiftstaket nås. Den modell som nu föreslås skulle försätta stadsborna i en ojämlig ställning bl.a. med avseende på klientavgifterna, vilket inte är hållbart och inte uppfyller grundlagens krav på jämlikhet.

Ja-röster: 64

Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Katju Aro, Sirpa Asko-Seljavaara, Silja Borgarsdottir Sandelin, Laura Finne-Elonen, Mia Haglund, Joel Harkimo, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Veronika Honkasalo, Ville Jalo-

vaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Emma Kari, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Joonas Kolehmainen, Vesa Korkkula, Tuuli Kousa, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Otto Meri, Silvia Modig, Abdirahim Mohamed, Elina Moisio, Sami Mutttilainen, Björn Månsson, Johanna Nuorteva, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Terhi Pelto-
korpi, Petrus Pennanen, Pekka Puska, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Pauliina Saares, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Pilvi Torsti, Thomas Wallgren, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Nej-röster: 16

Harry Bogomoloff, Mika Ebeling, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Perttu Hillman, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Pia Kopra, Terhi Koulumies, Dani Niskanen, Mika Raatikainen, Mari Rantanen, Wille Rydman, Matias Turkkila, Ulla-Marja Urho, Mauri Venemies

Blanka: 4

Kauko Koskinen, Matti Niiranen, Mia Nygård, Sampo Terho

Frånvarande: 1

Jörn Donner

Stadsfullmäktige fortsatte behandlingen av ärendet.

Under diskussionen framställdes ett annat förslag om återremiss.

Ledamoten Eveliina Heinäluoma understödd av ledamoten Laura Rissanen föreslog att stadsfullmäktige återremitterar ärendet för ny beredning med tanke på att motionen ska besvaras när den expertrapport som blir färdig i december 2017 har publicerats. På detta sätt har beslutsfattarna tillgång till de mest aktuella och täckande uppgifterna om de papperslösas situation. Arbetsgruppen har gjort en omfattande kartläggning av tjänsterna för papperslösa och även gjort internationella och nationella jämförelser.

Utgående från utredningsarbetet framställs det ett förslag om behövliga riktlinjer så snart rapporten har färdigställts. Helsingfors eftersträvar gemensamma riktlinjer med kommunerna i huvudstadsregionen och andra tillväxtcentrum om volymen på tjänsterna för papperslösa. Helsingfors vill hitta hållbara lösningar till de papperslösas situation i samverkan med staten. I väntan på att saken avgörs bör de grundläggande och mänskliga rättigheterna tillgodoses.

11 omröstningen

29.11.2017

Fortsatt behandling av ärendet JA, återremiss NEJ

JA-förslag: Fortsättning

NEJ-förslag: Ärendet återremitteras för ny beredning med tanke på att motionen ska besvaras när den expertrapport som blir färdig i december 2017 har publicerats. På detta sätt har beslutsfattarna tillgång till de mest aktuella och täckande uppgifterna om de papperslösas situation. Arbetsgruppen har gjort en omfattande kartläggning av tjänsterna för papperslösa och även gjort internationella och nationella jämförelser. Utgående från utredningsarbetet framställs det ett förslag om behövliga riktlinjer så snart rapporten har färdigställts. Helsingfors eftersträvar gemensamma riktlinjer med kommunerna i huvudstadsregionen och andra tillväxtcentrum om volymen på tjänsterna för papperslösa. Helsingfors vill hitta hållbara lösningar till de papperslösas situation i samverkan med staten. I väntan på att saken avgörs bör de grundläggande och mänskliga rättigheterna tillgodoses.

Ja-röster: 45

Alviina Alametsä, Paavo Arhinmäki, Katju Aro, Silja Borgarsdottir Sandelin, Laura Finne-Elonen, Mia Haglund, Kaisa Hernberg, Veronika Honkasalo, Kati Juva, Emma Kari, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Joonas Kolehmainen, Vesa Korkkula, Tuuli Kousa, Johanna Laisaari, Petra Malin, Silvia Modig, Abdirahim Mohamed, Elina Moisiö, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Johanna Nuorteva, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Pekka Puska, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Pauliina Saares, Suldaan Said Ahmed, Anni Sinnemäki, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Pilvi Torsti, Thomas Wallgren, Reetta Vanhanen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yarnar

Nej-röster: 39

Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Mika Ebeling, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Joel Harkimo, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Perttu Hillman, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Mia Nygård, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Mika Raatikainen, Mari Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Sampo Terho, Matias Turkkila, Ulla-Marja Urho, Laura Varjokari, Mauri Venemies

Frånvarande: 1

Jörn Donner

Stadsfullmäktige fortsatte behandlingen av ärendet.

29.11.2017

Under diskussionen framställdes två förslag till hemställningsklämmar.

Ledamoten Pilvi Torsti understödd av ledamoten Nasima Razmyar föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av motionssvaret att fakta- och jämförelsematerialet insamlat av den i maj 2017 tillsatta arbetsgrupp som i stor omfattning granskat de papperslösa frågor och som får sitt arbete färdigt i december, likaså arbetsgruppens åtgärdsförslag, föreläggs stadsfullmäktige och att det samtidigt bedöms hur de står i relation till det nu godkända motionssvaret och det åtgärdsprogram som utarbetas på basis av detta.

Ledamoten Matti Parpala understödd av ledamoten Laura Rissanen föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av detta förslag att det då servicen ökas utreds om det går att regelbundet rapportera till social- och hälsovårdsnämnden hur serviceanvändningen och -kostnaderna har utvecklats.

Omröstningsordning

Hemställningsklämmarna togs särskilt upp till omröstning.

12 omröstningen

Ledamoten Pilvi Torstis hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av motionsvaret att fakta- och jämförelsematerialet insamlat av den i maj 2017 tillsatta arbetsgrupp som i stor omfattning granskat de papperslösa frågor och som får sitt arbete färdigt i december, likaså arbetsgruppens åtgärdsförslag, föreläggs stadsfullmäktige och att det samtidigt bedöms hur de står i relation till det nu godkända motionssvaret och det åtgärdsprogram som utarbetas på basis av detta.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 49

Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Joel Harkimo, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Perttu Hillman, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Terhi

29.11.2017

Koulumies, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Otto Meri, Abdirahim Mohamed, Björn Månsson, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Mia Nygård, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Pekka Puska, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Mari Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Pilvi Torsti, Matias Turkkila, Ulla-Marja Urho, Thomas Wallgren, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä

Nej-röster: 4

Katju Aro, Dan Koivulaakso, Sami Muttilainen, Petrus Pennanen

Blanka: 30

Alviina Alametsä, Paavo Arhinmäki, Mia Haglund, Kaisa Hernberg, Veronika Honkasalo, Kati Juva, Emma Kari, Mikko Kiesiläinen, Otso Kiväkäs, Joonas Kolehmainen, Vesa Korkkula, Tuuli Kousa, Petra Malin, Silvia Modig, Elina Moisio, Johanna Nuorteva, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Tuomas Rantanen, Pauliina Saares, Suldaan Said Ahmed, Anni Sinnemäki, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Frånvarande: 2

Jörn Donner, Sampo Terho

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Pilvi Torstis förslag till hemställningskläm.

13 omröstningen

Ledamoten Matti Parpalas hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av detta förslag att det då servicen ökas utreds om det går att regelbundet rapportera till social- och hälsovårdsnämnden hur serviceanvändningen och kostnaderna har utvecklats.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 53

Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Joel Harkimo, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Perttu Hillman, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Tuuli Kousa, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Otto Meri, Abdirahim Mohamed, Björn Månsson, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Mia Nygård, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Pekka Puska, Mika Raatikainen, Marcus

29.11.2017

Ärende/22

Rantala, Mari Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Pilvi Torsti, Matias Turkkila, Ulla-Marja Urho, Thomas Wallgren, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä

Nej-röster: 2
Katju Aro, Sami Muttilainen

Blanka: 28
Alviina Alametsä, Paavo Arhinmäki, Mia Haglund, Kaisa Hernberg, Veronika Honkasalo, Kati Juva, Emma Kari, Mikko Kiesiläinen, Otso Kiväkäs, Dan Koivulaakso, Joonas Kolehmainen, Vesa Korkkula, Petra Malin, Silvia Modig, Elina Moisio, Johanna Nuorteva, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Amanda Pasanen, Tuomas Rantanen, Pauliina Saares, Suldaan Said Ahmed, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Frånvarande: 2
Jörn Donner, Sampo Terho

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Matti Parpalas förslag till hemställningskläm.

Ledamoten Mari Rantanen anmälde avvikande mening med följande motivering:

Sannfinländarna understöder inte att personer som vistas olagligt i landet erbjuds mer social- och hälsovårdsservice än lagstiftningen och människorättskonventionerna förutsätter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ilkka Haahtela, chef för immigrations- och sysselsättningstjänster, telefon: 09 310 25565

[ilkka.haahtela\(a\)hel.fi](mailto:ilkka.haahtela(a)hel.fi)

Bilagor

- 1 Honkasalo Veronika ym. valtuustoaloite kvsto 29.3.2017 asia 11
- 2 Työryhmän asettamispäätös
- 3 Paperittomien käynnit äitiys- ja lastenneuvonnassa vuonna 2016

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

29.11.2017

Ärende/22

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Veronika Honkasalo och 40 andra ledamöter föreslår i sin motion att stadens olika förvaltningar gör upp förslag till fullmäktige om åtgärder med vilka Helsingfors kan förbättra situationen för de så kallade papperslösa personerna. Detta ska särskilt gälla frågor kring information på eget språk, boende, barnens rättigheter och barnskydd, grundläggande utbildning, hälsovård, utkomst, mentalvårdstjänster och arbetstagares tystnadsplikt.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Stadsdirektören tillsatte 3.5.2017 en arbetsgrupp för att koordinera servicebehovet för asylsökande och papperslösa personer i staden. Arbetsgruppen inledde sitt arbete 14.9.2017.

Arbetsgruppen ska behandla de ärenden som nämns i motionen, reda ut nuläget för dem och på basis av utredningen komma med en framställning om de nödvändiga riktlinjerna.

För beredning av ärendet har man bett om utlåtande av social- och hälsovårdssektorn samt fostrans- och utbildningssektorn.

Nuläget för service åt papperslösa personer

Social- och hälsovårdssektorn erbjuder följande service åt papperslösa personer: nödinkvartering, rådgivning, utkomststöd samt akut hälsovårdsjour. Sedan 2014 har staden erbjudit alla gravida och barn under 18 år omfattande hälsovårdstjänster utöver den brådskande vården, inklusive rådgivnings- och sjukhustjänster samt kontroll efter förlossning. I den vård som erbjuds ingår även brådskande munhälsovård, mentalhälsovård, missbrukarvård och psykosocialt stöd. Det sistnämnda gäller även personer som försökt begå självmord, vilka nämns i motionen.

Fostrans- och utbildningssektorn erbjuder papperslösa barn och unga förskoleundervisning och grundläggande utbildning samt studerandeservice för andra stadiets utbildning. Psykologer och kuratorer hjälper papperslösa barn och unga enligt samma principer som övriga elever och studenter i förskoleundervisningen, skolor och läroanstalter. Alla barn som bor i Helsingforsområdet har rätt att gå i grundskola oavsett invandrarsstatus.

Tillsättande av arbetsgrupp för att koordinera servicebehovet för asylsökande och papperslösa personer

Postadress
PB 10
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6

Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

Stadsdirektören tillsatte 3.5.2017 en arbetsgrupp för att koordinera servicebehovet för asylsökande och papperslösa personer i staden. Arbetsgruppen inledde sitt arbete 14.9.2017. Det har inte fastställts någon tidsfrist för gruppens koordineringsarbete. Arbetsgruppen har till uppgift att kartlägga utmaningarna och behovet av service i situationen för asylsökande och papperslösa samt föreslå gemensamma riktlinjer som en lösning. Dessutom utarbetar arbetsgruppen nödvändiga anvisningar eller framställningar om samarbetsbehovet med andra städer, organisationer och staten.

Arbetsgruppen har representanter från social- och hälsovårdssektorn, fostrans- och utbildningssektorn samt stadskansliet. Till arbetsgruppen har kallats representanter från Helsingfors diakonissanstalt, Föreningen för mental hälsa i Finland samt polisinspektionen i Helsingfors.

Arbetsgruppen kommer i sitt arbete att beakta eventuella nationella riktlinjer. Arbetsgruppen kan dessutom höra olika myndigheter och organisationer som stöd för sitt arbete.

Ändringar i stadens tillvägagångssätt

Stadsstyrelsen konstaterar att de papperslösa garanteras nödvändig omsorg och försörjning. Den nödvändiga omsorgen och försörjningen omfattar åtminstone erforderliga mediciner ordinerade av läkare, in- kvartering och mat. Rätten till brådskande sjukvård inom den offentliga hälso- och sjukvården bestäms enligt 50 § i hälso- och sjukvårdslagen. Utöver den brådskande vården säkerställer staden för de papperslösa nödvändig behandling, medicinering och uppföljning av sjukdomar liksom också vaccinerings- och munhälsovård i samma utsträckning som för asylsökande.

För gravida och för familjer med barn i åldrarna 0–2 år garanteras möjligheten till långvarig krisin- kvartering. Vid behov kan finansieringen för nödinkvartering ökas med ännu ospecificerade medel, så att också de papperslösa får de oundgängliga förutsättningar för ett människovärdigt liv som grundlagens skydd innebär.

Behovet av hjälp bedöms för var och en, och yrkesutbildad personal inom social- och hälsovården stöder de papperslösa när det gäller att hitta hållbarare lösningar i deras situation och vägar att komma ur det mellantillstånd som papperslösheten leder dem till. Med hjälp av möten ägnas det särskild uppmärksamhet åt att det uppstår ett förtroendehållande och att psykosocialt stöd finns att tillgå. Hälso- och sjukvården för papperslösa är i första hand förlagd till stadens egna hälsostationer, men vid behov till den specialiserade sjukvården. I vissa situationer kan en person också hänvisas till de tjänster som tillhandahålls av organisationer. Också i det övriga mottagningsarbetet utreds behovet av psy-

29.11.2017

kiatriska tjänster för papperslösa och sätten att tillhandahålla sådana. Betalningsoförmåga får inte bli ett hinder för tillgång till tjänster.

De papperslösa erbjuds avgiftsfria juridiska rådgivningstjänster genom att sådana skaffas från den tredje sektorn med organisationsunderstöd. Barnskyddsmyndigheterna och hela social- och hälsovårdspersonalen får ökad utbildning om de papperslösas situation över lag och i synnerhet om papperslösa barns rättigheter och om den sekretessplikt som hänför sig till barnens ställning. Staden utreder hur väl beloppet för det utkomststöd som beviljats papperslösa motsvarar det verkliga behovet.

Helsingfors ser också till att det på stadens webbplats i tillräcklig utsträckning berättas om papperslösas rätt till service och att där finns kontaktinformation om möjligheten att få service på många språk, såsom arabiska, somali, bulgariska och rumänska. Också informationen och utbildningen utvecklas så att stadens anställda är helt på det klara med vilka tjänster som erbjuds och med rutinerna och att de kan berätta för de papperslösa om dessas rätt till service.

Beslutet är samstämmigt med social- och hälsovårdsnämndens utlåtande.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ilkka Haahtela, chef för immigrations- och sysselsättningstjänster, telefon: 09 310 25565

ilkka.haahtela(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Honkasalo Veronika ym. valtuustoaloite kvsto 29.3.2017 asia 11
- 2 Työryhmän asettamispäätös
- 3 Paperittomien käynnit äitiys- ja lastenneuvonnassa vuonna 2016

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 20.11.2017 § 1060

HEL 2017-003881 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Veronika Honkasalon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

20.11.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Sanna Vesikansa: Lisätään esittelijän perusteluihin viimeiseksi uusi kappale:

”Muutokset kaupungin toimintatapoihin

Kaupunginhallitus toteaa, että paperittomille taataan välttämätön huolenpito ja toimeentulo. Välttämättömään huolenpitoon ja toimeentuloon sisältyvät ainakin välttämättömät lääkärin määräämät lääkkeet, majoitus ja ruoka. Oikeus kiireelliseen sairaanhoitoon julkisessa terveydenhuollossa määräytyy terveydenhuoltolain 50 § mukaan. Kiireellisen hoidon lisäksi kaupunki varmistaa paperittomille välttämättömän sairauksien hoidon, lääkityksen ja seurannan sekä rokotukset ja suun terveydenhuollon samassa laajuudessa kuin turvapaikanhakijoille.

Raskaana oleville ja perheille, joissa on 0–2-vuotiaita lapsia, taataan mahdollisuus pidempikestoiseen kriisimajoitukseen. Tarpeen vaatiessa rahoitusta voidaan lisätä hätämajoitukseen vielä kohdentamattomista varoista, jotta perustuslain suojaamat välttämättömät edellytykset inhimilliselle elämälle toteutuvat paperittomienkin osalta.

Jokaisen avun tarve arvioidaan ja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt tukevat paperitonta löytämään tilanteeseensa kestävämpiä ratkaisuja ja polkuja pois välitilasta, johon paperittomuus henkilön kohdalla johtaa. Tapaamisilla kiinnitetään erityisesti huomiota luottamus-suhteen syntymiseen ja psykososiaalisen tuen antamiseen. Paperittomien terveydenhuolto tapahtuu ensisijaisesti kaupungin omilla terveysasemilla tai tarvittaessa erikoissairaanhoidossa. Joissain tilanteissa henkilö voidaan ohjata myös järjestöjen järjestämiin palveluihin. Myös muussa vastaanottotyössä selvitetään mielenterveyspalveluiden tarvetta ja toteutustapoja paperittomille. Maksukyvyttömyys ei saa muodostua esteeksi palvelujen saamiseksi.

Paperittomille tarjotaan maksutonta oikeudellista neuvontapalvelua hankkimalla sitä järjestöavustuksilla kolmannelta sektorilta. Lisätään lastensuojeluviranomaisten ja koko sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön koulutusta yleisesti paperittomien tilanteesta ja erityisesti paperittomien lasten oikeuksista ja lasten asemaan liittyvästä salassapitovelvoitteesta. Kaupunki selvittää, kuinka hyvin paperittomille henkilöille myönnetyn toimeentulotuen määrä vastaa todellista tarvetta.

29.11.2017

Helsinki myös varmistaa, että kaupungin internet-sivuilla kerrotaan riittävästi paperittomien oikeudesta palveluihin sekä yhteystiedot palveluiden saamiseksi monilla kielillä, kuten arabiaksi, somaliksi, bulgariaksi ja romaniaksi. Myös tiedotusta ja koulutusta kehitetään siten, että kaupungin työntekijät ovat täysin selvillä tarjottavista palveluista ja käytännöistä sekä osaavat kertoa paperittomille heidän oikeuksistaan palveluihin.

Päätös on sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnon mukainen.”

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Vastaehdotus:

Mika Raatikainen: Termi "paperiton" vaihdetaan "laittomasti maassa oleskelevaksi". Lisätään lause "Laittomasti maassa oleskeleville jo tarjottujen ja mahdollisesti jatkossa tarjottavien erilaisten palvelujen kokonaiskustannukset selvitetään mahdollisimman kattavasti."

Mika Raatikaisen vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi kannattamattomana.

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Sanna Vesikansan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 7

Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Mika Raatikainen, Wille Rydman, Tomi Sevander, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 8

Paavo Arhinmäki, Veronika Honkasalo, Maria Ohisalo, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa

Kaupunginhallitus hyväksyi Sanna Vesikansan vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 7 - 8.

13.11.2017 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 09 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

29.11.2017

Ärende/22

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 19.09.2017 § 66

HEL 2017-003881 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaikilla kunnan alueella asuvilla lapsilla on oikeus käydä peruskoulua statuksesta riippumatta. Helsinki noudattaa lähikouluperiaatetta, joten koulupaikka pyritään aina järjestämään mahdollisimman läheltä asuinpaikkaa ja hyvien kulkuyhteyksien päästä.

Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala järjestää esi-, perus- ja toisen asteen opiskeluhuollon palvelut. Psykologit ja kuraattorit palvelevat paperitta maahan tulleita lapsia ja nuoria samojen periaatteiden mukaisesti kuin muitakin esiopetuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa olevia opiskelijoita.

Kaupunginjohtaja on asettanut työryhmän koordinoimaan turvapaikanhakijoiden ja paperitta maahan tulleiden palvelutarpeita. Työryhmän tehtävänä on kartoittaa turvapaikanhakijoiden ja ns. paperittomien henkilöiden tuomia haasteita ja palvelutarpeita ja tehdä esitys kaupungin yhteisestä linjauksesta niihin vastaamiseksi. Kasvatuksen ja koulutuksen edustajat osallistuvat tämän ryhmän työskentelyyn. Työryhmän tehtävänä on lisäksi valmistella asiassa mahdollisesti tarvittavia ohjeita tai esityksiä yhteistyötarpeesta muiden kaupunkien, järjestöjen sekä valtion kanssa.

Lautakunta päätti samalla, että paperittomien lasten koulunkäynnin toteutumisesta Helsingissä tehdään selvitys ja selvitetään keinoja tukea heidän koulunkäyntinsä edistämistä.

Käsittely

19.09.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lautakunta päättää samalla, että paperittomien lasten koulunkäynnin toteutumisesta Helsingissä tehdään selvitys ja selvitetään keinoja tukea heidän koulunkäyntinsä edistämistä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Petra Malinin tekemän vastaehdotuksen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

29.11.2017

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 22.08.2017 § 218

HEL 2017-003881 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon paperittomien tilanteen johdosta tehtäviä toimenpiteitä koskevasta Veronika Honkasalon ym. valtuustoaloitteesta:

"Jokaiselle on Suomen perustuslaissa taattu oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Tämä on subjektiivinen oikeus ja henkilö voi vedota suoraan tähän. Säädöksissä on määritelty tuen tarpeen aiheuttavat tilanteet ja eritoten korostettu lapsen huolenpidosta vastaavien asemaa. Henkilö ei menetä perusoikeuksiaan, vaikka hän ei enää kuulu turvapaikan hakijan vastaanoton piiriin tai on laittomasti maassa.

Sosiaalihuoltolain 12 §:ssä säädetään jokaisen kunnassa oleskelevan henkilön oikeudesta kiireelliseen sosiaalihuoltoon. Myös toimeentulotuki on osa sosiaalihuoltoa. Säännöksen mukaan jokaisella kunnassa oleskelevalla henkilöllä on oikeus saada kiireellisessä tapauksessa hänen yksilölliseen tarpeeseensa perustuvat sosiaalipalvelut siten, ettei hänen oikeutensa välttämättömään huolenpitoon ja toimeentuloon vaarannu.

Välttämättömään huolenpitoon ja toimeentuloon sisältyvät ainakin välttämättömät lääkärin määräämät lääkkeet, majoitus ja ruoka. Oikeus kiireelliseen sairaanhoitoon julkisessa terveydenhuollossa määräytyy terveydenhuoltolain 50 § mukaan. Kiireellisen hoidon lisäksi kaupunki varmistaa paperittomille välttämättömän sairauksien hoidon, lääkityksen ja seurannan sekä rokotukset ja suun terveydenhuollon samassa laajuudessa kuin turvapaikanhakijoille.

Helsingissä oleskelevien paperittomien toimeentulon ja huolenpidon järjestäminen on keskitetty maahanmuuttoyksikköön. Keskittämisen hyötynä on mm. avun tarpeen kehittymisen seuraaminen, yhdenmukaisen avustamisen kehittyminen ja eri toimijoiden välisen yhteistyön helpottuminen (esim. seurakunta, järjestöt, vastaanottokeskukset). Jos se on henkilön toimeentulon järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaista (esim. virka-ajan ulkopuolella tai lähellä sitä), ensimmäinen päätös tehdään alueellisessa sosiaalityössä tai sosiaali- ja kriisipäivystyksessä. Tämän jälkeen henkilö ohjataan tarvittaessa asioimaan maahanmuut-

toyksikössä. Helsingissä noudatetaan paperittomien kohdalla ei-helsingiläisten tilapäistä majoitusta koskevaa ohjeistusta ja pidempikestoista asumisen järjestämisestä tehdään esitys kriisimajoituksen työryhmälle. Sosiaali- ja terveyslautakunta esittää selvitettäväksi, kuinka hyvin paperittomille henkilöille myönnetyn toimeentulotuen määrä vastaa todellista tarvetta.

Maahanmuuttovirasto on ohjeistanut vastaanottokeskuksia liittyen palvelujen päättämiseen. Vastaanottokeskukset antavat tietoa vastaanottokeskuksista poistettaville heidän omalla kielellään. Sosiaalityöntekijät antavat tulkin välityksellä tiedon vapaaehtoisen paluun järjestelmän mahdollisuudesta ja sen lisäksi käyvät keskustelua henkilön kanssa siitä, mitä paperittomuus Suomessa merkitsee ja mihin palveluihin hänellä säilyy oikeus. Vastaanottokeskuksissa työskentelee myös henkilöitä, joka hallitsee joitakin asiakkaiden yleisimpiä kieliä. Sosiaali- ja terveysvirasto varmistaa, että kaupungin internet-sivuilla kerrotaan riittävästi paperittomien oikeudesta palveluihin sekä yhteystiedot palveluiden saamiseksi monilla kielillä, kuten arabia, somali, bulgaria ja romanian. Myös tiedotusta ja koulutusta kehitetään siten, että kaupungin työntekijät ovat täysin selvillä tarjottavista palveluista ja käytännöistä sekä osaavat kertoa paperittomille heidän oikeuksistaan palveluihin. Maksukyvyttömyys ei saa muodostua esteeksi palvelujen saamiseksi.

Sosiaali- ja terveyslautakunta näkee tarpeellisena, että kohderyhmälle tarjotaan myös maksutonta oikeudellista neuvontapalvelua hankkimalla sitä järjestöavustuksilla kolmannelta sektorilta (esimerkiksi Pakolaisneuvonta ry:ltä). Oikea ja ajantasainen faktatieto oikeudellisesta asemasta ja prosesseista rauhoittaa usein hätääntyneiden ihmisten mieltä ja on siksi kaikkien etu. Se on myös edellytys kestävien ratkaisujen löytämiseksi paperittomien tilanteeseen. Kolmannen sektorin tarjoaman oikeudellisen neuvonnan avulla paperittomia on pystytty auttamaan oman tilanteensa selvittämisessä ja sen avulla ollaan myös pystytty tavoittamaan yhteiskunnan marginaaliin pudonneita ihmisiä, joilla tosiasiasa on ollut edellytykset saada turvapaikka tai muu oleskelulupa Suomessa.

Jokaisen avun tarve arvioidaan ja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt tukevat paperitonta löytämään tilanteeseensa kestävämpiä ratkaisuja ja polkuja pois välitilasta, johon paperittomuus henkilön kohdalla johtaa. Tapaamisilla kiinnitetään erityisesti huomiota luottamus-suhteen syntymiseen ja psykososiaalisen tuen antamiseen. Paperittomien terveydenhuolto tapahtuu ensisijaisesti kaupungin omilla terveysasemilla tai tarvittaessa erikoissairaanhoidossa. Joissain tilanteissa henkilö voidaan ohjata myös järjestöjen järjestämiin palveluihin. Myös muussa vastaanottotyössä selvitetään myös mielenterveyspalveluiden tarvetta ja toteutustapoja paperittomille.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimi on tukenut järjestöavustuksin Helsingin diakonissalaitoksen säätiön (HDL) ja Helsingin seurakuntayhtymän toimintaa paperittomien palvelujen järjestämisessä. Sosiaali- ja terveyslautakunta on myöntänyt vuosittain yhdistyksille ja säätiölle avustuksia toimintaan, joka tukee sosiaali- ja terveystoimen strategia-suunnitelman tavoitteiden toteuttamista. Jo useiden vuosien ajan on avustuksin tuettu HDL:n ylläpitämän liikkuvan väestön palvelukeskus Hirundon toimintaa (noin 100 000 euroa/vuosi), jonka matalan kynnyksen avoimen toiminnan ja neuvonnan piiriin voivat hakeutua myös paperittomat henkilöt.

Tämän toiminnan lisäksi on vuodesta 2016 lähtien avustettu HDL:n järjestämän tilapäisen hätämajoituksen kuluja kahdessa Helsingissä sijaitsevassa toimipisteessä (Munkkisaari ja Hermanni), joissa majoitusta on järjestetty yhdessä Helsingin seurakuntayhtymän erityisdiakonian kanssa.

Osa hätämajoitukseen suunnatusta avustuksesta on sisältynyt HDL:lle myönnettyyn kokonaisavustukseen, joka vuodelle 2016 oli yhteensä 520 000 euroa ja vuodelle 2017 oli yhteensä 590 000 euroa. Tästä säätiö on käyttänyt hätämajoitukseen itse päättämänsä osuuden.

Tämän lisäksi hätämajoitukseen on ollut käytettävissä lautakunnan virastopäällikön (nyt toimialajohtajan) päätettäväksi erikseen osoittamaa avustusrahaa, joka on varattu ”mahdollisesti ilmenevän yllättävän ja merkittävän sosiaali- tai terveysongelman hoitamiseen”. Vuodelle 2016 tämä varaus oli 100 000 euroa ja vuodelle 2017 tähän on kohdennettu yhteensä 400 000 euroa. Vuodelle 2016 tästä varauksesta myönnettiin hätämajoituksen kuluihin HDL:lle yhteensä 94 000 euroa ja Refuhome ry:lle 6 000 euroa. Vuonna 2017 on jo myönnetty samoille toimijoille yhteensä 100 000 euroa ja Vivo ry:lle 76 000 euroa. Toimialajohtaja päättää vielä käyttämättä olevan varauksen käytöstä tarpeen mukaan syksyn aikana. Tarpeen vaatiessa rahoitusta voidaan lisätä hätämajoitukseen vielä kohdentamattomista varoista, jotta perustuslain suojamat välttämättömät edellytykset inhimilliselle elämälle toteutuvat paperittomienkin osalta.

Tilapäisellä hätämajoituksella voidaan edesauttaa paperittomien henkilöiden välittömän turvan ja suojan toteutumista Helsingissä. Toimintaan ohjataan sosiaali- ja terveyslautakunnan avustusvaroja tarpeen mukaan. Avustuspäätöksiä on mahdollista tehdä pitkin vuotta ja tämän ansiosta muuttuviin tilanteisiin voidaan reagoida nopeasti ja joustavasti.

Hermannin diakoniatalon hätämajoitus on tarkoitettu ensisijaisesti paperittomille, jotka oleskelevat Helsingissä. Majoitukseen voi tulla ano-

nyymisti ja majoitus on henkilölle ilmaista. Hätätilanteessa majoittumaan voi tulla myös lapsiperheitä.

Erityisdiakonian käytössä on lisäksi kaksi kalustettua yksiötä kriisiasumiskäyttöön. Kriisiasunnoissa voidaan majoittaa niin paperittomia kuin helsinkiläisiä asunnottomia vuorokaudesta muutamiin viikkoihin. Huoneistoon voi majoittua enintään viisi henkilöä.

Jatkossa on tärkeää varmistaa, että em. kaltaista yhteistyötä tehdään ja palveluja on tarjolla myös muissa pääkaupunkiseudun kunnissa sekä suuremmissa kaupungeissa, jotta paperittomat henkilöt ja heidän tukiverkostonsa saavat apua myös muualla kuin Helsingissä.

Sosiaali- ja terveystoimi on ollut myös aktiivinen verkostoyhteistyön rakentamisessa viranomaisten kesken ja sopinut mm. säännöllisestä tiedon saannista maahanmuuttovirastolta vastaanottokeskuksista uloskirjoitettavien määrän ja tilanteiden ennakoimiseksi.

Lapsen asemaan kiinnitetään erityistä huomiota, ja otetaan huomioon se, että laittomasti maassa oleskelevalla lapsella on aina oikeus kaikkien lastensuojelulain mukaisiin palveluihin ja tukitoimiin. Tarkoituksen toteuttamiseksi lisätään lastensuojeluviranomaisten ja koko sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön koulutusta yleisesti paperittomien tilanteesta ja erityisesti paperittomien lasten oikeuksista ja lasten asemaan liittyvästä salassapitovelvoitteesta. Raskaana oleville ja perheille, joissa on 0–2-vuotiaita lapsia, taataan mahdollisuus pidempikestoiseen kriisimajoitukseen.

Asiat tulevat lastensuojeluviranomaisten käsittelyyn lastensuojeluilmoituksen tai muun yhteydenoton kautta ja tarvittaessa lastensuojelun sosiaalityöntekijä käynnistää lapsen palvelutarpeen arvioinnin. Lapsen ja perheen tilannetta ja heidän tarvitsemaan tukea selvitetään yhteistyössä vanhempien ja tarvittaessa muiden yhteistyökumppanien kanssa. Asian selvittelyssä käytetään tulkkia ja vanhemmille ja lapselle selvitetään heidän oikeutensa ja lastensuojelun periaatteet. Huostaanotto on viimesijainen lastensuojelun keino turvata lapsen tilanne.

Paperittomien henkilöiden julkinen terveydenhuolto Helsingissä on vuodesta 2014 alkaen järjestetty siten, että kiireellisen hoidon lisäksi tarjotaan kaikille raskaana oleville ja alle 18-vuotiaille lapsille laajat terveydenhuollon palvelut, mukaan lukien neuvola- ja sairaanhoitopalvelut, samaan hintaan kuin helsinkiläisille. Tarjottavaan hoitoon kuuluu myös kiireellinen suun terveydenhuolto, mielenterveyshoito, päihdehoito ja psykososiaalinen tuki. Tämä koskee myös aloitteessa mainittuja itsemurhaa yrittäneitä henkilöitä. Kansainvälisten suositusten mukaisesti tarjotaan välttämättömät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut paperittomille.

29.11.2017

Ärende/22

0–17 -vuotiaille lapsille sekä raskaana oleville tarjotaan kaikki terveydenhuollon palvelut kuten helsinkiläisille. Myös synnytyksen jälkitarkastus kuuluu palveluihin. Palvelut tarjotaan siltä terveystasemalta, johon paperiton henkilö hakeutuu.

Paperittomien terveydenhuoltoa koskevassa ohjeistuksessa korostetaan erityisesti terveydenhuollon salassapitosäännöksiä. Jo hoitosuhde sinänsä on salassa pidettävää tietoa, eikä näistä potilaista informoida poliisia tai mitään muuta hoidon ulkopuolista tahoa. Henkilökunta tiedostaa vaitiolovelvollisuutensa niin paperittomien kuin muidenkin potilaiden kohdalla.

Myös sosiaalihuollon henkilökunta tiedostaa laissa säädetyn salassapitolovelvollisuutensa, eivätkä he oma-aloitteisesti ilmoita sosiaalihuollon asiakkuudesta esimerkiksi maahanmuuttovirastolle tai poliisille.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Helsingissä palvelujen tarve on huomioitu ja palvelujen tuottamiseen paperittomille on reagoitu. Helsinki huolehtii paperittomien välttämättömästä toimeentulosta ja huolenpidosta ja heille turvataan majoittumisen, toimeentulon ja terveydenhuollon palvelut. Palveluilla varmistetaan Helsingin alueella oleskeleville paperittomille Suomen perustuslaissa taattu oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon."

Käsittely

22.08.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava palautusehdotus:

Palautusehdotus 1:

Jäsen Mari Rantanen: Lautakunta päättää palauttaa lausunnon uudelleen valmisteltavaksi siten, että lausunto noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön ohjetta "Kunnille suositukset laittomasti maassa oleskelevien kiireelliseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon".

Palautusehdotus 1 raukesi kannattamattomana.

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Mari Rantanen: Lausunnon toiseksi viimeinen ja viimeinen kappale ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia poistetaan ja samaan kohtaan lisätään seuraava kappale: "Sosiaali- ja terveysministeriön ohje laittomasti maassa oleskelevien sosiaali- ja terveyspalveluista edellyttää, että kuntien on aina selvitettävä henkilön oleskeluoikeus

Maahanmuuton tilannekeskuksesta sekä ohjattava laittomasti maassa oleskeleva vapaaehtoisena paluun järjestelmään."

Vastaehdotus 1 raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 2:

Jäsen Mari Rantanen: Lausunnon neljänneksi viimeiseen kappaleen loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia tehdään seuraava lisäys: "Laittomasti maassa oleskelevien palveluiden tarjoaminen yli lain vaatiman kiireellisen hoidon, on yksi houkuttimista jäädä oleskelemaan Helsinkiin ja nykyisessä tilanteessa on arvioitava, onko käytännöstä syytä luopua."

Vastaehdotus 2 raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 3:

Jäsen Mari Rantanen: Lausunnosta poistetaan kappale "Jatkossa on tärkeää varmistaa, että em. kaltaista yhteistyötä tehdään ja palveluja on tarjolla myös muissa pääkaupunkiseudun kunnissa sekä suuremmissa kaupungeissa, jotta paperittomat henkilöt ja heidän tukiverkostonsa saavat apua myös muualla kuin Helsingissä" ja korvataan seuraavalla tekstillä: "Jatkossa on tärkeää varmistaa, että kaupunki toimii siten, että laittomasti maassa olevien palveluita ei laajenneta eivätkä palvelut saa madaltaa kynnystä jäädä oleskelemaan Suomeen. Helsinki noudattaa jatkossa sosiaali- ja terveysministeriön suositusta laittomasti maassa oleskelevien sosiaali- ja terveysterveystoimista."

Vastaehdotus 3 raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 4:

Jäsen Mari Rantanen: Lausunnon kymmenennen kappaleen loppuun lisätään seuraava virke: "Toimialajohtaja päättää vielä käyttämättä olevan varauksen käytöstä kuitenkin siten, että varausta ei ole kohdistettu pelkästään laittomasti maassa oleskelevien palveluihin vaan varaus voidaan käyttää myös muun väestöryhmän tarpeisiin."

Kannattaja: Jäsen Sami Heistaro

Vastaehdotus 5:

Jäsen Mari Rantanen: Lausunnon kolmanneksi viimeisen kappaleen jälkeen lisätään seuraava uusi kohta: "Terveysterveystoimintoihin on aina annettava kiireellistä hoitoa kaikille sitä tarvitseville riippumatta siitä, onko henkilö kunnan asukas tai onko hänellä oikeus muulla perusteella terveysterveystoimintoihin."

Kiireellisellä hoidolla tarkoitetaan: äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edel-

lyttämää välitöntä arviota ja hoitoa, kiireellistä suun terveydenhuoltoa, mielenterveyshoitoa, päihdehoitoa ja psykososiaalista tukea. Näissä tapauksissa hoidon aloittamista ei voida pitkittää ilman, että sairaus pahenee tai vamma vaikeutuu.

Yleensä kiireellisen hoidon tarpeen arviointi tehdään terveydenhuollon päivystysyksikössä. Terveydenhuollon ammattihenkilö arvioi potilaan kiireellisen hoidon tarpeen. Kyse on lääketieteellisestä arviosta, joka perustuu potilaan terveydentilaan ja kansallisiin hoitokäytäntöihin.

Jos potilaalla ei ole oleskelulupaa ja kotikuntaa Suomessa, hänen on maksettava kiireellisen hoidon kustannukset itse täysimääräisinä. Kela korvaa kunnalle tai kuntayhtymälle aiheutuneet kustannukset kiireellisestä sairaanhoidosta, joka on annettu henkilölle, jolla ei ole kotikuntaa Suomessa ja jonka hoidosta aiheutuneita kustannuksia ei ole saatu perittyä asiakkaalta. Korvaus perustuu rajat ylittävistä terveydenhuollosta annettuun lakiin (1201/2013). Korvauksen saaminen edellyttää, että kunta tai kuntayhtymä on yrittänyt periä sairaanhoidon kustannuksia asiakkaalta tai muualta (esim. vakuutusyhtiö).

Valtion korvaus julkiselle terveydenhuollolle (Kela)

Valtio korvaa vain kiireellisen sairaanhoidon. Jos kunta on päättänyt laajemmasta palveluvalikoimasta, se vastaa siitä aiheutuvista kustannuksista kokonaan itse."

Vastaehdotus 5 raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 6:

Jäsen Katju Aro: Lisätään lausunnon kuudenneksi kappaleeksi seuraava uusi kappale: "Sosiaali- ja terveyslautakunta näkee tarpeellisena, että kohderyhmälle tarjotaan myös maksutonta oikeudellista neuvontapalvelua hankkimalla sitä järjestöavustuksilla kolmannelta sektorilta (esimerkiksi Pakolaisneuvonta ry:ltä). Oikea ja ajantasainen faktatieto oikeudellisesta asemasta ja prosesseista rauhoittaa usein hätääntyneiden ihmisten mieliä ja on siksi kaikkien etu. Se on myös edellytys kestävien ratkaisujen löytämiseksi paperittomien tilanteeseen. Kolmannen sektorin tarjoaman oikeudellisen neuvonnan avulla paperittomia on pystytty auttamaan oman tilanteensa selvittämisessä ja sen avulla ollaan myös pystytty tavoittamaan yhteiskunnan marginaaliin pudonneita ihmisiä, joilla tosiasiallisesti on ollut edellytykset saada turvapaikka tai muu oleskelulupa Suomessa."

Kannattaja: Jäsen Katriina Juva

Vastaehdotus 7:

Jäsen Katju Aro: Tehdään lausunnon kuudenneksi viimeisen kappale-

29.11.2017

leen loppuun seuraavat lisäykset: "Tarkoituksen toteuttamiseksi lisätään lastensuojeluviranomaisten ja koko sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön koulutusta yleisesti paperittomien tilanteesta ja erityisesti paperittomien lasten oikeuksista ja lasten asemaan liittyvästä salsapitovelvoitteesta" ja "Raskaana oleville ja perheille, joissa on 0–2-vuotiaita lapsia, taataan mahdollisuus pidempikestoiseen kriisimajoitukseen."

Kannattaja: Jäsen Katriina Juva

Vastaehdotus 8:

Jäsen Katju Aro: Lausunnon neljänteen kappaleeseen lisätään seuraava virke: "Sosiaali- ja terveyslautakunta esittää selvitettäväksi, kuinka hyvin paperittomille henkilöille myönnetyn toimeentulotuen määrä vastaa todellista tarvetta."

Kannattaja: Jäsen Katriina Juva

Vastaehdotus 9:

Jäsen Katju Aro: Lausunnon neljännessä kappaleessa korjataan "Helsingissä laittomasti maassa oleskelevien" muotoon "Helsingissä oleskelevien paperittomien".

Kannattaja: Jäsen Katriina Juva

Vastaehdotus 10:

Jäsen Saku Etholen: Lausunnon kolmas kappale vaihdetaan muotoon: "Välttämättömään huolenpitoon ja toimeentuloon sisältyvät ainakin välttämättömät lääkärin määräämät lääkkeet, majoitus ja ruoka. Oikeus kiireelliseen sairaanhoitoon julkisessa terveydenhuollossa määräytyy terveydenhuoltolain 50 § mukaan. Kiireellisen hoidon lisäksi kaupunki varmistaa paperittomille välttämättömän sairauksien hoidon, lääkityksen ja seurannan sekä rokotukset ja suun terveydenhuollon samassa laajuudessa kuin turvapaikanhakijoille."

Kannattaja: Jäsen Katriina Juva

Vastaehdotus 11:

Jäsen Saku Etholen: Lausunnon viidennen kappaleen loppuun lisätään seuraava kohta: "Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus varmistaa, että kaupungin internet-sivuilla kerrotaan riittävästi paperittomien oikeudesta palveluihin sekä yhteystiedot palveluiden saamiseksi monilla kielillä, kuten arabia, somali, bulgaria ja romania. Myös tiedotusta ja koulutusta kehitetään siten, että kaupungin työntekijät ovat täysin selvillä tarjottavista palveluista ja käytännöistä sekä osaavat kertoa paperittomille heidän oikeuksistaan palveluihin. Maksukyvyttömyys ei saa muodostua esteeksi palvelujen saamiseksi"

Kannattaja: Jäsen Katriina Juva

Vastaehdotus 12:

Jäsen Saku Etholen: Lausunnon kuudes kappale vaihdetaan seuraavaan muotoon: "Jokaisen avun tarve arvioidaan ja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt tukevat paperitonta löytämään tilanteeseensa kestävämpiä ratkaisuja ja polkuja pois välitilasta, johon paperittomuus henkilön kohdalla johtaa. Tapaamisilla kiinnitetään erityisesti huomiota luottamussuhteen syntymiseen ja psykososiaalisen tuen antamiseen. Paperittomien terveydenhuolto tapahtuu ensisijaisesti kaupungin omilla terveysasemilla tai tarvittaessa erikoissairaanhoidossa. Joissain tilanteissa henkilö voidaan ohjata myös järjestöjen järjestämiin palveluihin. Myös muussa vastaanottotyössä selvitetään myös mielen-terveyspalveluiden tarvetta ja toteutustapoja paperittomille."

Kannattaja: Jäsen Katriina Juva

Vastaehdotus 13:

Jäsen Saku Etholen: Lausunnon kymmenennen kappaleen loppuun lisätään seuraava virke: "Tarpeen vaatiessa rahoitusta voidaan lisätä hätmajoitukseen vielä kohdentamattomista varoista, jotta perustuslain suojaamat välttämättömät edellytykset inhimilliselle elämälle toteutuvat paperittomienkin osalta."

Kannattaja: Jäsen Katriina Juva

Vastaehdotus 14:

Jäsen Saku Etholen: Lausunnon neljänneksi viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia loppuun lisätään seuraava lause: "Kansainvälisten suositusten mukaisesti tarjotaan välttämättömät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut paperittomille."

Kannattaja: Jäsen Katriina Juva

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten pohjalta:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 4 (jäsen Mari Rantanen): Lausunnon kymmenennen kappaleen loppuun lisätään seuraava virke: "Toimialajohtaja päättää vielä käyttämättä olevan varauksen käytöstä kuitenkin siten, että varausta ei ole kohdistettu pelkästään laittomasti maassa oleskelevien palveluihin vaan varaus voidaan käyttää myös muun väestöryhmän tarpeisiin."

Jaa-äännet: 8

Katju Aro, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Saku Etholen, Katriina Juva, Laura Nordström, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 5

Leo Bergman, Sami Heistaro, Pia Hytönen, Seija Muurinen, Mari Rantanen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 8 - 5.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus 6 (jäsen Katju Aro): Lisätään lausunnon kuudenneksi kappaleeksi seuraava uusi kappale: "Sosiaali- ja terveyslautakunta näkee tarpeellisena, että kohderyhmälle tarjotaan myös maksutonta oikeudellista neuvontapalvelua hankkimalla sitä järjestöavustuksilla kolmannelta sektorilta (esimerkiksi Pakolaisneuvontary:ltä). Oikea ja ajantasainen faktatieto oikeudellisesta asemasta ja prosesseista rauhoittaa usein hätääntyneiden ihmisten mieliä ja on siksi kaikkien etu. Se on myös edellytys kestävien ratkaisujen löytämiseksi paperittomien tilanteeseen. Kolmannen sektorin tarjoaman oikeudellisen neuvonnan avulla paperittomia on pystytty auttamaan oman tilanteensa selvittämisessä ja sen avulla ollaan myös pystytty tavoittamaan yhteiskunnan marginaaliin pudonneita ihmisiä, joilla tosiasiallisesti on ollut edellytykset saada turvapaikka tai muu oleskelulupa Suomessa."

Jaa-äännet: 1

Mari Rantanen

Ei-äännet: 12

Katju Aro, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Saku Etholen, Sami Heistaro, Pia Hytönen, Katriina Juva, Seija Muurinen, Laura Nordström, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Katju Aron vastaehdotuksen äänin 12 - 1.

3 äänestys

29.11.2017

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 7 (jäsen Katju Aro): Tehdään lausunnon kuudenneksi viimeisen kappaleen loppuun seuraavat lisäykset: "Tarkoituksen toteuttamiseksi lisätään lastensuojeluviranomaisten ja koko sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön koulutusta yleisesti paperittomien tilanteesta ja erityisesti paperittomien lasten oikeuksista ja lasten asemaan liittyvästä salassapitovelvoitteesta" ja "Raskaana oleville ja perheille, joissa on 0–2-vuotiaita lapsia, taataan mahdollisuus pidempikestoiseen kriisimajoitukseen."

Jaa-äännet: 6

Tapio Bergholm, Sami Heistaro, Pia Hytönen, Seija Muurinen, Mari Rantanen, Karita Toijonen

Ei-äännet: 7

Katju Aro, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Saku Etholen, Katriina Juva, Laura Nordström, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Katju Aron vastaehdotuksen äänin 7 - 6.

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 8 (jäsen Katju Aro): Lausunnon neljänteen kappaleeseen lisätään seuraava virke: "Sosiaali- ja terveyslautakunta esittää selvitettäväksi, kuinka hyvin paperittomille henkilöille myönnetyn toimeentulotuen määrä vastaa todellista tarvetta."

Jaa-äännet: 5

Tapio Bergholm, Sami Heistaro, Pia Hytönen, Seija Muurinen, Mari Rantanen

Ei-äännet: 8

Katju Aro, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Saku Etholen, Katriina Juva, Laura Nordström, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Katju Aron vastaehdotuksen äänin 8 - 5.

5 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 9 (jäsen Katju Aro): Lausunnon neljännessä kappaleessa korjataan "Helsingissä laittomasti maassa oleskelevien" muotoon "Helsingissä oleskelevien paperittomien".

Jaa-äännet: 4

Sami Heistaro, Pia Hytönen, Seija Muurinen, Mari Rantanen

Ei-äännet: 9

Katju Aro, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Saku Etholen, Katriina Juva, Laura Nordström, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Katju Aron vastaehdotuksen äänin 9 - 4.

6 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 10 (jäsen Saku Etholen): Lausunnon kolmas kappale vaihdetaan muotoon: "Välttämättömään huolenpitoon ja toimeentuloon sisältyvät ainakin välttämättömät lääkärin määräämät lääkkeet, majoitus ja ruoka. Oikeus kiireelliseen sairaanhoitoon julkisessa terveydenhuollossa määräytyy terveydenhuoltolain 50 § mukaan. Kiireellisen hoidon lisäksi kaupunki varmistaa paperittomille välttämättömän sairauksien hoidon, lääkityksen ja seurannan sekä rokotukset ja suun terveydenhuollon samassa laajuudessa kuin turvapaikanhakijoille."

Jaa-äännet: 5

Leo Bergman, Sami Heistaro, Pia Hytönen, Seija Muurinen, Mari Rantanen

Ei-äännet: 8

Katju Aro, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Saku Etholen, Katriina Juva, Laura Nordström, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Saku Etholenin vastaehdotuksen äänin 8 - 5.

7 äänestys

29.11.2017

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 11 (jäsen Saku Etholen): Lausunnon viiden-
nen kappaleen loppuun lisätään seuraava kohta: "Sosiaali- ja terveysvi-
rasto varmistaa, että kaupungin internet-sivuilla kerrotaan riittävästi pa-
perittomien oikeudesta palveluihin sekä yhteystiedot palveluiden saa-
miseksi monilla kielillä, kuten arabia, somali, bulgaria ja romania. Myös
tiedotusta ja koulutusta kehitetään siten, että kaupungin työntekijät ovat
täysin selvillä tarjottavista palveluista ja käytännöistä sekä osaavat ker-
toa paperittomille heidän oikeuksistaan palveluihin. Maksukyvyttömyys
ei saa muodostua esteeksi palvelujen saamiseksi"

Jaa-äännet: 4

Sami Heistaro, Pia Hytönen, Seija Muurinen, Mari Rantanen

Ei-äännet: 9

Katju Aro, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Saku Et-
holen, Katriina Juva, Laura Nordström, Karita Toijonen, Sanna Vesi-
kansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Saku Etholenin vastaeh-
dotuksen äänin 9 - 4.

8 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 12 (jäsen Saku Etholen): Lausunnon kuudes
kappale vaihdetaan seuraavaan muotoon: "Jokaisen avun tarve arvioi-
daan ja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt tukevat paperi-
tonta löytämään tilanteeseensa kestävämpiä ratkaisuja ja polkuja pois
välitilasta, johon paperittomuus henkilön kohdalla johtaa. Tapaamisilla
kiinnitetään erityisesti huomiota luottamussuhteen syntymiseen ja psy-
kososiaalisen tuen antamiseen. Paperittomien terveydenhuolto ta-
pahtuu ensisijaisesti kaupungin omilla terveysasemilla tai tarvittaessa
erikoissairaanhoidossa. Joissain tilanteissa henkilö voidaan ohjata
myös järjestöjen järjestämiin palveluihin. Myös muussa vastaanotto-
työssä selvitetään myös mielenterveyspalveluiden tarvetta ja to-
teutustapoja paperittomille."

Jaa-äännet: 1

Mari Rantanen

Ei-äännet: 12

Katju Aro, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Saku Et-

29.11.2017

holen, Sami Heistaro, Pia Hytönen, Katriina Juva, Seija Muurinen, Laura Nordström, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Saku Etholenin vastaehdotuksen äänin 12 - 1.

9 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 13 (jäsen Saku Etholen): Lausunnon kymmenennen kappaleen loppuun lisätään seuraava virke: "Tarpeen vaatiessa rahoitusta voidaan lisätä hätämajoitukseen vielä kohdentamattomista varoista, jotta perustuslain suojaamat välttämättömät edellytykset inhimilliselle elämälle toteutuvat paperittomienkin osalta."

Jaa-äännet: 1

Mari Rantanen

Ei-äännet: 12

Katju Aro, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Saku Etholen, Sami Heistaro, Pia Hytönen, Katriina Juva, Seija Muurinen, Laura Nordström, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Saku Etholenin vastaehdotuksen äänin 12 - 1.

10 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 14:

Jäsen Saku Etholen: Lausunnon neljänneksi viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia loppuun lisätään seuraava lause: "Kansainvälisten suositusten mukaisesti tarjotaan välttämättömät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut paperittomille."

Jaa-äännet: 5

Leo Bergman, Sami Heistaro, Pia Hytönen, Seija Muurinen, Mari Rantanen

29.11.2017

Ärende/22

Ei-äännet: 8

Katju Aro, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Saku Etholen, Katriina Juva, Laura Nordström, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Saku Etholenin vastaehdotuksen äänin 12 - 1.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöksestä jätettiin seuraava eriävä mielipide:

Jäsen Mari Rantanen jätti sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöksestä seuraavan eriävän mielipiteen: Vallitsevassa turvallisuustilanteessa ja viitaten sosiaali- ja terveysministeriön ohjeistukseen, on Helsingin syytä pidättäytyä sellaisista palveluista, jotka edistävät maahan laittomasti tai ilman asiallista syytä ja toimeentuloa jäävien ihmisten määrää.

15.08.2017 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sari Karisto, etelän aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 37579
sari.karisto(a)hel.fi
Harri J. Lehtonen, lakimies, puhelin: 310 42668
harri.j.lehtonen(a)hel.fi